

L'amur e la perseveronza dils cavacristallas

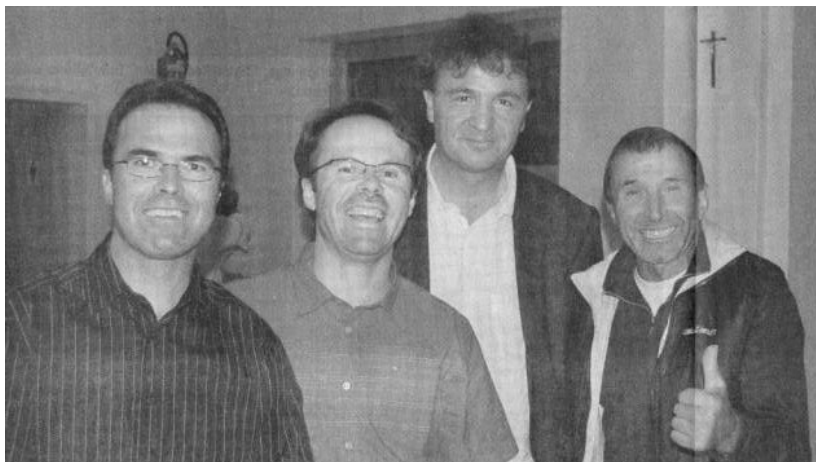
A Sedrun ha Gieri Venzin dau premiera cun siu film «Des Strahlers Glück»

• (sb) **A caschun dalla notg da films a Sedrun ha Gieri Venzin presentau per l'emprema ga la versiun tudestga da siu film «Il tarlisch dil cletg». Il film «Des Strahlers Glück» tschaffa cun sia acziun, fascinescha cun ses maletgs dalla natira, la tarlischur dils scazis, las historias ed il humor dils cavacristallas e lai capir gl'aspectatur pertgei quels umens suondan adina puspei al clom dils cuolms.**

Il venderdis vargau ha il Forum cultural Tujetsch envidau alla notg da films e varga 300 interessai ein serimnai en l'aula dalla scola a Sedrun. Il program ha entschiet cun ina extendida revista dil curriu e passau a - ni en connex cun - Sedrun. Cun il film dil cavacristallas Gion Antoni Hitz dils onns 1940 ed il film documentar da Vigeli Berther e Lucas Monn digl onn 1975 han ils aspectaturs saviu dar in sguard el vargau. Gia pli baul haveva Sedrun cavacrappa passiunai ed era els havevan quella tarlischur els egls cu els raquintavan da lur hobi ni cu els anflavan ina cristalla. El temps dad oz ei la moda e maniera d'encurir crappa semidada pulitamein, la tarlischur els egls ei denton restada. Quella tarlischur els egls dils cavacrappa e las historias ch'els raquentan adina puspei han fascinau Gieri Venzin gia da buob. Il Tuatschin che habitescha a Turitg ed a Vella ei turnaus en sia patria per realisar il film documentar dils cavacristallas. Duront dus onns ha igl autur e reschissur accumpignau quels e rimnau il material pil film «Des Strahlers Glück». Ils acturs principals ein Dosi Venzin, in cavacrappa da professiun, ed ils dus frars Luis e Damian Curschellas ch'enqueran cristallas el temps liber. Quei film che ha giu premiera il venderdis ha buca plaschiu mo als nummerus cavacrappa che fuvan vegni dalunsch e damaneivel. El tradescha era als laics nua ch'il cletg dils cavacristallas ei zuppaus.

L'amur per la tarlischur

Ils cavacrappa ein tschaffai d'ina pissiun ch'enqualin cumpareglia cun l'amur. «Cun perseveronza van els alla tscherca ed igl encurir la via tiel scazi ei quei che fascinescha els, sch'els han cletg d'anflar enzatgei ei quei il punct culminont», declara Gieri Venzin che capescha ussa aunc meglier ils cavacristallas. El e sia equipa han passentau 25 dis si Cavradi ed ella Val Giuf. Ina notg d'uost ch'els han passentau el grep haveva ei schizun neviu. Quei ha possibilitau ina dallas scenas apartias che muossa la veta sils cuolms. Cun Dosi Venzin che passenta quasi l'entira stad els aults ei l'equipa stada en buns mauns. Segirai cun sugas han era els giu da sbatter cun l'altezia e la tessaglia. «Igl ei stau detg stregn da filmar ed jeu hai enqualgadas sedumandau: Daco fas ti quei?» relata Gieri Venzin. La sera, tier in bien caffè, fuvì tut puspei en uorden ed il resultat lai emblidar las stentas. Igl ei reussiu da filmar la magnifica cuntrada e da francar muments d'intensiva lavur, prighel, speronza, cletg, legria. La tarlischur els egls dils cavacrappa che lavuran, selegnan e raquentan accumpogna ils aspectaturs.

Damian e Luis Curschellas, Gieri Venzin e Dosi Venzin (da sen.) suenter la premiera dil film "Des Strahlers Glück".

Foto S.Bearth

«Mo daventar bab ei pli bi»

Sco quasi tuts cavacristallas ein era Damian e Luis Curschellas vegni instrui da lur bab che ha mussau ad els nua e co encurir. Dapi 25 onns van ils frars ensemen alla tscherca e han aunc mai giu carplinas. Els han giu bia cletg e schizun anflau la gruppa da cristallas dalla veta. Il scazi da 120 cm ladezia ed ina peisa da 350 kilos ha Luis Curschellas exponiu en sia fatschenta da sport a Sedrun. «Mo daventar bab ei aunc pli bi che prender aschia in scazi ord in fuorn», declara Curschellas. Cu els anflan ina cristalla batta il cor pli spert. «Igl ei in sentiment unic da prender las cristallas ord il fuorn alla glisch», di Luis Curschellas cumparegliond culla lavur d'ina spindrera. Ils frars paran d'haver in cletg aparti. Els han anflau bia, partiu, vendiu e salvau las bialas per lur collecziun privata. Schizun duront filmar ei il cletg staus da lur vart ed els han priu alla glisch bellezza gruppas da cristallas.

Annotaziun: La Televisiun Svizra ha previu da mussar il film «Des Strahlers Glück» ils 19-10-06 sin SF1 en l'emissiun DOK alles 20.00.